SASKAŅOTS
Profesionālās izglītības un nodarbinātības
trīspusējās sadarbības apakšpadomes
2025.gada 6.augusta sēdē, protokols Nr.4

PROFESIJAS STANDARTS
METĀLAPSTRĀDE UN MAŠĪNBŪVES TEHNOLOĢIJAS

PROGRAMMVADĪBAS METĀLAPSTRĀDES DARBGALDU OPERATORA PROFESIONĀLĀS KVALIFIKĀCIJAS PRASĪBAS

1. Profesionālās kvalifikācijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis, prasības izglītībai	
Programmvadības metālapstrādes darbgaldu operators (profesiju klasifikatora kods 7223)	**Kvalifikācijas līmenis:** ***Trešais*** profesionālās kvalifikācijas līmenis (3. PKL)
	Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību: Iegūta pamatizglītība
2. Profesionālās kvalifikācijas daļas un profesionālās kvalifikācijas prasības attiecībā uz specializāciju un saistītu profesionālo kvalifikāciju	
Prasības attiecībā uz darba tirgū atpazīstamu kvalifikācijas daļu: *Nav*	
Profesionālās kvalifikācijas specializācijas: *Nav*	
Saistītās profesionālās kvalifikācijas, kvalifikācijas līmenis: Virpotājs – 3.PKL Frēzētājs – 3.PKL Atslēdznieks – 3.PKL Mašīnbūves tehniķis – 4.PKL Rūpniecisko iekārtu mehāniķis – 3.PKL Programmvadības metālapstrādes darbagaldu iestatītājs – 4.PKL Mašīnbūves speciālists – 5.PKL	
3. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu kopsavilkums	
Programmvadības metālapstrādes darbgaldu operators veic metāla vai citu materiālu detaļu izgatavošanu, kontrolējot izgatavotās detaļas kvalitāti, tehnoloģisko procesu un tā parametrus, palīgierīču un instrumentu stāvokli. Programmvadības metālapstrādes darbgaldu operators var strādāt metālapstrādes un mašīnbūves un citu nozaru uzņēmumos, kur tiek izmantoti programmvadības metālapstrādes darbgaldi. **Programmvadības metālapstrādes darbgaldu operatora pienākumi un uzdevumi:** 3.1. Profesionālo darba aizsardzības noteikumu ievērošana: 3.1.1. lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus; 3.1.2. ievērot darba aizsardzības noteikumus; 3.1.3. uzturēt kārtībā programmvadības metālapstrādes darbgalda operatora darba vietu un ievērot ergonomikas pamatprincipus.	

3.2. Iepazīšanās ar darba uzdevumu un programmvadības metālapstādes darbgaldu tehnisko dokumentāciju:
3.2.1. saprast veicamo metāla vai cita materiāla apstrādes darba uzdevumu;
3.2.2. lasīt veicamā darba tehniskās skices un rasējumus;
3.2.3. iepazīties ar programmvadības metālapstrādes darbgaldu lietošanas instrukciju prasībām;
3.2.4. novērtēt programmvadības metālapstrādes darbgalda tehniskā stāvokļa atbilstību veicamajam darbam;
3.2.5. iepazīties ar metāla vai cita materiāla detaļas izgatavošanas procesa tehnoloģiskajā kartē noteiktajām prasībām;
3.2.6. iepazīties ar konkrētās detaļas apstrādes programmu.

3.3. Instrumentu, ierīču, palīgierīču un materiālu sagatavošana metāla vai cita materiāla detaļas apstrādes procesam:
3.3.1. sagatavot veicamajam darbam atbilstošas sagataves;
3.3.2. sagatavot vai pārbaudīt veicamajam darbam atbilstošus tehnoloģiskos šķidrumus;
3.3.3. sagatavot veicamajam uzdevumam atbilstošus instrumentus;
3.3.4. sagatavot veicamajam uzdevumam atbilstošus mērinstrumentus;
3.3.5. sagatavot tehnoloģiskās iekārtas un palīgierīces atbilstoši darba uzdevumam;

3.4. Programmvadības metālapstrādes darbgalda sagatavošana tehnoloģiskajam procesam:
3.4.1. veikt programmvadības metālapstrādes darbgalda ikdienas tehnisko apkopi;
3.4.2. sagatavot programmvadības metālapstrādes darbgaldu konkrētas produkcijas ražošanai;
3.4.3. izvēlēties darba uzdevumam atbilstošu metāla vai cita materiāla apstrādes programmu;
3.4.4. ievadīt darba uzdevumam atbilstošu apstrādes programmu;
3.4.5. pārbaudīt metāla vai cita materiāla apstrādes programmu grafiskajā attēlojumā (simulācija).

3.5. Sērijveida ražošanas detaļas parauga izgatavošana un metāla vai citu materiālu detaļu ražošana:
3.5.1. pārbaudīt sērijveida ražošanas detaļas kvalitātes un izmēru atbilstību darba uzdevuma nosacījumiem;
3.5.2. veikt griezējinstrumentu piesaistes korekciju atbilstoši sērijveida ražošanas detaļas pārbaudes rezultātiem;
3.5.3. noteikt detaļu sērijveida ražošanai nepieciešamā materiāla daudzumu;
3.5.4. aizpildīt izgatavoto metāla un cita materiāla detaļu uzskaites dokumentāciju;
3.5.5. sagatavot saražoto metāla vai cita materiāla detaļu produkciju nodošanai vai uzglabāšanai atbilstoši tehnoloģiskajā kartē noteiktajām prasībām.

3.6. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu izpildei nepieciešamā vispārējā kompetence:
3.6.1. lietot valsts valodu vispārējā saziņā un profesionālajā darbībā;
3.6.2. lietot daudzvalodu kompetenci darba uzdevumu veikšanai;
3.6.3. lietot matemātikas un dabas zinību pamatprincipus profesionālajā darbībā;
3.6.4. lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas darba uzdevumu veikšanai;
3.6.5. iesaistīties uzņēmuma darbības pilnveidošanā un attīstībā;
3.6.6. ievērot sociālās un pilsoniskās atbildības principus;
3.6.7. ievērot darba tiesisko attiecību normas, vides un civilās aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības prasības;
3.6.8. pastāvīgi pilnveidot savu personību un profesionālo kvalifikāciju.

4. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu izpildei nepieciešamā PROFESIONĀLĀ kompetence					
Nr.p.k.	**Uzdevumi**	**Prasmes**	**Profesionālās zināšanas**	**Kompetence (kvalifikācijas līmenis)**	
Profesionālo darba aizsardzības noteikumu ievērošana					
4.1.	Lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus	Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Individuālo aizsardzības līdzekļu izvēles un lietošanas nosacījumi. Kolektīvo aizsardzības līdzekļu izmantošanas prasības.	Spēja atbildīgi lietot individuālos un kolektīvos aizsardzības līdzekļus, veicot profesionālos darba pienākumus.	3. LKI līmenis
		Lietot kolektīvos aizsardzības līdzekļus.			
		Pārbaudīt darba zonas aizsargierīces un to atbilstību drošības prasībām.			
4.2.	Ievērot darba aizsardzības noteikumus.	Atpazīt darba aizsardzības drošības zīmes un signālus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Drošas darba vietas iekārtošanas principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Ievadinstrukcijas prasības. Darba aizsardzības instrukcijas darba vietā prasības. Darba aizsardzības drošības zīmes un signāli, to ievērošanas prasības	Spēja veikt darba uzdevumus, ievērojot profesionālās darba aizsardzības aizsardzības prasības un noteikumus.	3. LKI līmenis
		Ievērot darba aizsardzības drošības zīmes un signālus.			
		Ievērot ievadinstrukcijas un darba aizsardzības instrukcijas darba vietā prasības.			
		Ievērot darba aizsardzības drošības noteikumus.			
4.3.	Uzturēt kārtībā programmvadības metālapstrādes darbgalda operatora darba vietu un ievērot ergonomikas pamatprincipus.	Pārbaudīt programmvadības metālapstrādes darbgaldu un darba vietas atbilstību tehniskajām un darba drošības prasībām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Programmvadības metālapstrādes darbgalda operatora darba vietas organizēšanas principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Detaļu sagatavju novietošanas principi Ergonomiskas darba vietas iekārtošanas paņēmieni. Ergonomiski darba paņēmieni	Spēja uzturēt kārtībā programmvadības metālapstrādes darbgalda operatora darba vietu. Spēja ievērot ergonomikas principus darba vietā, sniegt priekšlikumus ergonomiskas vides iekārtošanai	3. LKI līmenis
		Sakārtot darba vietu atbilstoši darba kārtības noteikumiem un tehniskajām prasībām.			
		Ievērot ergonomikas principus operatora darba vietā.			

		Sniegt priekšlikumus darba videi atbilstoši ergonomikas prasībām.			
Iepazīšanās ar darba uzdevumu un programmvadības metālapstrādes darbgaldu tehnisko dokumentāciju					
4.4.	Saprast veicamo metāla vai cita materiāla apstrādes darba uzdevumu.	Izskatīt veicamo metāla vai cita materiāla apstrādes darba uzdevumu. Saprast darba uzdevumā noteikto nepieciešamo materiālu un palīgmateriālu daudzumu, pieejamību un nepieciešamo detaļas apstrādes laiku.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba normēšanas pamati. Operāciju darbietilpības aprēķini. Darba laika grafika izstrādes pamatprincipi.	Spēja saprast veicamo darba uzdevumu, atbilstoši veicamā darba apjomam un detaļas apstrādes laikam.	3. LKI līmenis
4.5.	Lasīt veicamā darba tehniskās skices un rasējumus.	Atpazīt apzīmējumus tehniskajās skicēs un rasējumos. Lasīt izstrādājamo detaļu tehnisko rasējumu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Kopsavilkumu rasējumu lasīšana. Tēlotājģeometrija. Tehniskās grafikas pamati. <u>Lietošanas līmenī:</u> Tehnisko skiču un rasējumu lasīšana. Bāžu, izmēru ķēžu, pielaižu, sēžu, virsmas raupjuma apzīmējumu lasīšana rasējumos. Bāžu, izmēru ķēžu, pielaižu, sēžu, virsmas raupjuma apzīmējumu tabulu lietošanas paņēmieni.	Spēja lasīt veicamā darba tehniskās skices un rasējumus, atbilstoši darba uzdevumam.	3. LKI līmenis
4.6.	Iepazīties ar programmvadības metālapstrādes darbgaldu lietošanas instrukciju prasībām.	Ievērot programmvadības metālapstrādes darbgalda lietošanas instrukcijā esošos nosacījumus. Lietot programmvadības metālapstrādes darbgalda aizsardzības aprīkojumu atbilstoši ražotāja noteiktajām prasībām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Programmvadības metālapstrādes darbgaldu lietošanas instrukcijas prasības. Metāla apstrādes programmu pielietošanas principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Programmvadības metālapstrādes darbgaldu aizsardzības aprīkojuma lietošanas paņēmieni.	Spēja ievērot programmvadības metālapstrādes darbgaldu lietošanas instrukciju nosacījumus.	3. LKI līmenis
4.7.	Novērtēt programmvadības metālapstrādes	Novērtēt darba zonas izmēru atbilstību izgatavojamajai detaļai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darba zonas izmēru noteikšanas principi.	Spēja novērtēt programmvadības metālapstrādes darbgalda tehniskā stāvokļa atbilstību veicamajam darbam.	3. LKI līmenis

	darbgalda tehniskā stāvokļa atbilstību veicamajam darbam.	Pārbaudīt izvēlēto apstrādes režīmu atbilstību programmvadības metālapstrādes darbgalda tehniskajām iespējām.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Metālapstrādes darbgalda apstrādes zonas manuālās pārbaudes metodes. Apstrādes režīmu atbilstības pārbaudes metodes.		
4.8.	Iepazīties ar metāla vai cita materiāla detaļas izgatavošanas procesa tehnoloģiskajā kartē noteiktajām prasībām.	Plānot metāla vai cita materiāla detaļas izgatavošanas procesa secību. Plānot metāla vai cita materiāla detaļas apstrādes darbu secību. Plānot detaļas mērījumu veikšanas laiku, vietu un virsmu, atbilstoši tehnoloģiskās kartē noteiktajām prasībām. Izmantot papildus tehnisko dokumentāciju un pielaižu, sēžu, virsmas raupjuma tabulas.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Metāla skaidas noņemšanas paņēmieni– pamatmateriāla tīrapstrāde, rupjapstrāde. Metāla un citu materiālu detaļu apstrādes darbu secības plānošanas principi. Detaļas izgatavošanas procesa plānošana. Mērinstrumentu pielietošana.	Spēja iepazīties un ievērot metāla vai cita materiāla detaļas izgatavošanas procesa tehnoloģiskās kartes nosacījumus. Spēja plānot metāla vai cita materiāla detaļas izgatavošanas procesa secību un detaļas apstrādes darbu secību.	3. LKI līmenis
4.9.	Iepazīties ar konkrētās detaļas apstrādes programmu.	Atvērt metāla vai cita materiāla apstrādes programmu vadības sistēmā. Lasīt metāla vai cita materiāla apstrādes programmu vadības sistēmā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Metāla vai cita materiāla apstrādes programmu atvēršanas secība. Programmvadības metālapstrādes darbgaldu programmēšanas valodu lietošana.	Spēja iepazīties ar konkrētās detaļas apstrādes programmu.	3. LKI līmenis
Instrumentu, ierīču, palīgierīču un materiālu sagatavošana metāla vai cita materiāla detaļas apstrādes procesam					
4.10.	Sagatavot veicamajam darbam atbilstošas sagataves.	Izmantot atbilstošas metāla vai cita materiāla sagataves. Novietot sagataves, ievērojot ergonomiska darba procesa prasības.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Metālu ,to sakausējumu un citu materiālu ķīmiskās, fizikālās, galvenās mehāniskās, tehnoloģiskās un ekspluatācijas īpašības. Metālu un citu materiālu marķējums. Metālu un citu materiālu klasifikācija. Metāla un citu materiālu apstrādes darbos izmantojamo materiālu un palīgmateriālu kvalitātes prasības.	Spēja sagatavot un pārbaudīt veicamajam darbam atbilstošas sagataves un tehnoloģiskos šķidrumus	3. LKI līmenis

4.11.	Sagatavot vai pārbaudīt veicamajam darbam atbilstošus tehnoloģiskos šķidrumus.	Izmantot metālapstrādes procesā pielietojamos tehnoloģiskos šķidrumus atbilstoši metālapstrādes darbgalda tehniskajai dokumentācijai. Sagatavot veicamajam darbam dzesēšanas šķidrumus atbilstoši darba uzdevumam. Pārbaudīt metālapstrādes darbgaldā tehnoloģiskos šķidrumus	<u>Lietošanas līmenī:</u> Tehnoloģisko šķidrumu lietošanas nosacījumi. Dzesēšanas šķidrumu sagatavošanas paņēmieni Tehnoloģisko šķidrumu pārbaude darbgaldos.		3. LKI līmenis
4.12.	Sagatavot veicamajam uzdevumam atbilstošus instrumentus.	Sagatavot instrumentus atbilstoši darba uzdevumam. Pārbaudīt instrumentu tehnisko atbilstību veicamajam metāla vai cita materiāla apstrādes darbam. Ievērot instrumentu griezējvirsmas izmantošanas prasības atbilstoši ražotāja tehniskajai dokumentācijai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Metāla un citu materiālu apstrādes instrumentu un griezējinstrumentu veidi. Instrumentu un griezējinstrumentu asināšanas paņēmieni. Katalogu un viedo programmu lietošanas paņēmieni instrumentu izvēlē. <u>Lietošanas līmenī:</u> Metāla un citu materiālu apstrādē izmantojamo instrumentu veidi, to pielietošanas paņēmieni. Metāla un citu materiālu apstrādē pielietojamo mērinstrumentu un kontroles instrumentu veidi, to lietošanas paņēmieni.	Spēja sagatavot veicamajam metāla un citu materiālu apstrādes darbam atbilstošus instrumentus, mērinstrumentus un kontroles instrumentus.	3. LKI līmenis
4.13.	Sagatavot veicamajam uzdevumam atbilstošus mērinstrumentus.	Sagatavot veicamajam metāla vai cita materiāla apstrādes darbam atbilstošus mērinstrumentus un kontroles instrumentus. Pielietot atbilstošu mērinstrumentu un kontroles instrumentu lietošanas paņēmienu, ievērojot darba uzdevuma nosacījumus. Pārbaudīt mērinstrumentu un kontroles instrumentu tehnisko atbilstību veicamajam metāla un kompozītmateriālu apstrādes darbam.			3. LKI līmenis
4.14.	Sagatavot tehnoloģiskās iekārtas un palīgierīces	Ieslēgt programmvadības metālapstrādes darbgaldu.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Metāla un citu materiālu apstrādes palīgierīču veidi, to pielietošanas		3. LKI līmenis

	atbilstoši darba uzdevumam.	Pārbaudīt dzesēšanas un eļļošanas šķidrumu daudzuma atbilstību darbgalda ekspluatācijas noteikumiem. Sagatavot metāla vai citu materiālu sagataves nostiprināšanai nepieciešamās palīgierīces.	metodes. Metāla un citu materiālu apstrādes tehnoloģisko iekārtu veidi, to lietošanas paņēmieni. Programmvadības metālapstrādes darbgaldu ekspluatācijas un elektrodrošības noteikumu prasības.	Spēja sagatavot tehnoloģiskās iekārtas un palīgierīces atbilstoši darba uzdevumam.	
Programmvadības metālapstrādes darbgalda sagatavošana tehnoloģiskajam procesam					
4.15.	Veikt programmvadības metālapstrādes darbgalda ikdienas tehnisko apkopi.	Veikt ikdienas programmvadības metālapstrādes darbgalda pārbaudes un tehniskās apkopes. Lietot eļļošanas un dzesēšanas šķidrumus (tehnoloģiskos šķidrumus) atbilstoši tehniskās dokumentācijas prasībām. Reģistrēt veiktos programmvadības metālapastrādes darbgalda tehniskās apkopes darbus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Programmvadības metālapstrādes darbgaldu tehniskās apkopes datu reģistrēšanas prasības <u>Lietošanas līmenī:</u> Ikdienas un plānoto programmvadības metālapstrādes darbgaldu tehnisko apkopju veikšanas metodes	Spēja veikt programmvadības metālapstrādes darbgalda ikdienas tehniskās apkopes, reģistrēt tās.	3. LKI līmenis
4.16.	Sagatavot programmvadības metālapstrādes darbgaldu konkrētas produkcijas ražošanai.	Nostiprināt programmvadības metālapstrādes darbgaldā instrumentus un palīgierīces. Nostiprināt programmvadības metālapstrādes darbgaldā sagataves.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Programmvadības metālapstrādes darbgaldu darbības principi un tehnoloģiskās iespējas. Nulles punkta piesaiste. <u>Lietošanas līmenī:</u> Instrumentu nostiprināšanas paņēmieni darbgaldā. Palīgierīču nostiprināšanas paņēmieni, Sagatavju nostiprināšanas veidi un paņēmieni.	Spēja sagatavot programmvadības metālapstrādes darbgaldu konkrētas produkcijas ražošanai.	3. LKI līmenis
4.17.	Izvēlēties darba uzdevumam atbilstošu metāla vai cita materiāla apstrādes programmu.	Izvēlēties no saraksta atbilstošu metāla vai citu materiālu apstrādes programmu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Metālgriešanas tehnoloģijas. Metāla apstrādes veidi un režīmi. Virpošana.	Spēja izvēlēties darba uzdevumam atbilstošu metāla vai citu materiālu apstrādes programmu un veikt instrumentu izmēru kontroli.	3. LKI līmenis

		Veikt instrumentu izmēru kontroli atbilstoši detaļas izgatavošanas tehnoloģiskajai kartei.	Frēzēšana. Lokšņu koordinātgriešana. Locīšana. Slīpēšana. Metāla un kompozītmateriālu apstrādes instrumentu un griezējinstrumentu veidi. Vienkāršu detaļu apstrādes programmu izveides principi. Vienkāršu detaļu apstrādes programmu manuālās programmēšanas valodas. <u>Lietošanas līmenī:</u> Programmvadības metālapstrādes darbgalda vadības pults klaviatūras lietošanas principi. Datu pārneses paņēmieni.		
4.18.	Ievadīt darba uzdevumam atbilstošu apstrādes programmu.	Ievadīt apstrādes darba programmu manuālā vadības režīmā programmvadības metālapstrādes darbgaldā.		Spēja izstrādāt un ievadīt darba uzdevumam atbilstošu vienkāršu detaļu apstrādes darba programmu	3. LKI līmenis
		Izstrādāt darba uzdevumam atbilstošu vienkāršu detaļu apstrādes darba programmu.			
		Izmantot datu nesējus metālapstrādes programmas pārnesei.			
		Izmantot datortīklu risinājumus programmu pārnesei.			
4.19.	Pārbaudīt metāla vai cita materiāla apstrādes programmu grafiskajā attēlojumā (simulācija).	Atvērt programmvadības metālapstrādes darbgalda grafisko attēlojuma režīmu (simulāciju).	<u>Izpratnes līmenī:</u> Vadības pults klaviatūras taustiņu izvietojums un nozīme. <u>Lietošanas līmenī:</u> Detaļas apstrādes procesa vizualizācijas atbilstība darba uzdevumam. Programmvadības metālapstrādes darbgalda darba vārpstas ass centra pārvietošanās trajektorija.	Spēja pārbaudīt metāla vai citu materiālu detaļu apstrādes programmas grafiskajā attēlojumā (simulācija).	3. LKI līmenis
		Atvērt diagnosticējošos logus detaļu apstrādes programmas darbības kontrolei.			
		Pārbaudīt programmas darbību 2D vai 3D režīmos.			
		Vizuāli pārbaudīt apstrādes programmas instrumentu pārvietošanās trajektoriju.			
Sērijveida ražošanas detaļas parauga izgatavošana un metāla vai citu materiālu detaļu ražošana					
4.20.	Pārbaudīt sērijveida ražošanas detaļas kvalitātes un izmēru atbilstību darba uzdevuma nosacījumiem.	Veikt sērijveida ražošanas detaļas izmēru pārbaudi, pielietojot atbilstošus mērinstrumentus un mērierīces.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Mērinstrumentu un mērierīču pielietošana. Detaļu mērīšanas tehnoloģija Virsmas raupjuma novērtēšanas principi	Spēja pārbaudīt sērijveida ražošanas detaļas kvalitātes un izmēru atbilstoši darba uzdevuma nosacījumiem	3. LKI līmenis
		Veikt virsmas raupjuma kontroli.			

		Veikt detaļu mērījumus apstrādes procesa kontrolei.			
4.21.	Veikt griezējinstrumentu piesaistes korekciju atbilstoši sērijveida ražošanas detaļas pārbaudes rezultātiem	Konstatēt griezējinstrumentu nodiluma pakāpi atbilstoši kontroldetaļas mērījumu rezultātiem. Veikt griezējinstrumentu piesaistes korekciju. Ievērot griezējinstrumentu ekspluatācijas ilgumu atbilstoši tehnoloģiskajā kartē noteiktajām prasībām.	Izpratnes līmenī: Metālgriešanas tehnoloģijas. Lietošanas līmenī: Griezējisntrumenta korekcijas aprēķināšanas principi. Griezējinstrumentu katalogu lietošanas paņēmieni. Griezējinstrumentu piesaistes maiņas metodes. Griezējinstrumentu nodiluma pakāpes noteikšanas metodes	Spēja veikt griezējinstrumentu korekciju atbilstoši sērijveida ražošanas detaļas pārbaudes rezultātiem.	3. LKI līmenis
4.22.	Noteikt detaļu sērijveida ražošanai nepieciešamā materiāla daudzumu.	Plānot pamatmateriālu un palīgmateriālu daudzumu. Izvērtēt pieņemtos materiālus un palīgmateriālus atbilstoši kvalitātes prasībām.	Lietošanas līmenī: Metāla un citu materiālu daudzuma aprēķināšanas metodes. Metāla un citu materiālu īpatnējā svara noteikšanas metodes	Spēja noteikt materiālu un palīgmateriālu daudzumu sērijveida detaļu ražošanai, novērtējot to atbilstību kvalitātes prasībām	3. LKI līmenis
4.23.	Aizpildīt izgatavoto metāla un cita materiāla detaļu uzskaites dokumentāciju	Aizpildīt izgatavotās detaļas uzskaites dokumentāciju atbilstoši paraugam vai uzņēmumu resursu vadības sistēmā. Aizpildīt izgatavoto detaļu mērījumu protokolus.	Izpratnes līmenī: Izgatavoto detaļu uzskaites dokumentācija uzņēmumā. Lietošanas līmenī: Izgatavoto detaļu uzskaites veidi. Izgatavoto detaļu uzskaites dokumentācijas aizpildīšanas prasības.	Spēja aizpildīt izgatavoto detaļu uzskaites dokumentāciju	3. LKI līmenis
4.24.	Sagatavot saražoto metāla vai cita materiāla detaļu produkciju nodošanai vai uzglabāšanai atbilstoši tehnoloģiskajā kartē noteiktajām prasībām.	Iepakot izgatavoto detaļu, ievērojot darba uzdevuma prasības. Pielietot pretkorozijas materiālus atbilstoši izgatavoto detaļu veidam un uzglabāšanas prasībām.	Priekšstata līmenī: Metāla pretkorozijas līdzekļu veidi, to lietošanas nosacījumi. Izgatavoto detaļu iepakošanas veidi un paņēmieni. Izgatavoto detaļu uzglabāšanas veidi un paņēmieni Lietošanas līmenī Pretkorozijas materiālu lietošanas noteikumi	Spēja sagatavot izgatavotās metāla vai kompozītmateriālu detaļas nodošanai vai uzglabāšanai atbilstoši tehnoloģiskajā kartē noteiktajām prasībām.	3. LKI līmenis

5. Profesionālās darbības pienākumu un uzdevumu izpildei nepieciešamā VISPĀRĒJĀ kompetence					
Nr.p.k.	**Uzdevumi**	**Prasmes**	**Profesionālās zināšanas**	**Kompetence (kvalifikācijas līmenis)**	
5.1.	Lietot valsts valodu vispārējā saziņā un profesionālajā darbībā.	Sazināties mutvārdos un rakstveidā valsts valodā. Ievērot latviešu literārās valodas normas lietišķajā saziņā. Lietot valsts valodā profesionālo terminoloģiju.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Vārdu krājums. Gramatika un valodas funkcija. Valodas un komunikāciju daudzveidība dažādos kontekstos. <u>Lietošanas līmenī:</u> Valsts valoda. Nozares terminoloģija.	Spēja sazināties mutiski un rakstiski valsts valodā.	3. LKI līmenis
5.2.	Lietot daudzvalodu kompetenci darba uzdevumu veikšanai.	Sazināties ar dažādām sociālām grupām multikulturālā vidē, lietojot komunikācijā vieglo valodu. Sazināties mutiski un rakstiski vienā svešvalodā. Lietot nozares profesionālos terminus.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Starpkultūru mijiedarbība. <u>Izpratnes līmenī:</u> Vārdu krājums. Gramatika un valodas funkcija. Verbālās un neverbālās mijiedarbības veidi. Valodas komunikācijas konteksts. <u>Lietošanas līmenī:</u> Vārdu krājums svešvalodā. Nozares terminoloģija.	Spēja veikt darba uzdevumus atbilstoši starpkultūru komunikācijas principiem.	3. LKI līmenis
				Spēja sazināties mutiski un rakstiski vienā svešvalodā darba vidē, lietojot profesionālos terminus.	3. LKI līmenis
5.3.	Lietot matemātikas un dabas zinību pamatprincipus profesionālajā darbībā.	Modelēt plānotā uzdevuma risinājuma gaitu. Lietot matemātiskas metodes un aprēķinus darba uzdevumu veikšanā. Salīdzināt lielumus, izdarot secinājumus optimālai darba uzdevumu izpildei.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Dabaszinātņu, tehnoloģiju un inženierzinātņu jēdzieni un teorijas. Statistikas pamatprincipi. <u>Izpratnes līmenī:</u> Nozares tehnoloģiju attīstības virzieni. <u>Lietošanas līmenī:</u>	Spēja lietot matemātiskos aprēķinus darba uzdevumu veikšanai.	3. LKI līmenis
				Spēja skaidrot nozares tehnoloģiskās attīstības virzienus.	3. LKI līmenis

		Sekot līdz jaunākai informācijai par nozares tehnoloģiskās attīstības virzieniem.	Mērvienības un formas. Matemātikas metodes un aprēķini. Matemātikas terminoloģija.		
5.4.	Lietot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas darba uzdevumu veikšanai.	Lietot datoru un internetu darba uzdevumu veikšanai. Sagatavot profesionālā darba dokumentāciju Sazināties, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas. Ievērot informācijas tehnoloģiju drošības un personas datu aizsardzības prasības.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Normatīvie akti informācijas un komunikācijas tehnoloģiju jomā. <u>Izpratnes līmenī:</u> Datora un biroja tehnikas darbības principi. Datu aizsardzības prasības. <u>Lietošanas līmenī:</u> Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju lietošana dokumentu sagatavošanā. Informācijas un komunikācijas sistēmu drošība. Datu drošība. Darbs ar biroja tehniku. Mākslīgā intelekta rīki	Spēja lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas profesionālo darba uzdevumu veikšanai	3. LKI līmenis
5.5.	Iesaistīties uzņēmuma darbības pilnveidošanā un attīstībā.	Veikt darba uzdevumus kvalitatīvi, ievērojot noteiktos termiņus. Efektīvi izmantot uzticētos resursus. Sniegt priekšlikumus darba procesu pilnveidei. Izvērtēt ekonomiskos riskus un darba prioritātes.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Uzņēmējdarbības pamati. Normatīvie akti darbības jomā. Komercdarbības veidi. <u>Izpratnes līmenī:</u> Ekonomiskie resursi. Ilgtspējīgas ekonomikas pamatprincipi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba vides organizācijas process. Pašorganizēts darba process. Plānošanas metodes.	Spēja veikt darba uzdevumus kvalitatīvi atbilstoši pieejamajiem resursiem noteiktajos termiņos.	3. LKI līmenis
				Spēja piedalīties jaunu ideju radīšanā darba procesu pilnveidei.	3. LKI līmenis
5.6.	Ievērot sociālās un pilsoniskās atbildības principus.	Pildīt pilsoniskos pienākumus.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Latvijas Republikas valstiskums un tā juridiskais ietvars. Sabiedrība un tās attīstības virzieni. Tiesiskās attiecības.	Spēja apzināti pildīt pilsoniskos pienākumus.	3. LKI līmenis
		Apzināti piedalīties pilsoniskajā un sabiedriskajā dzīvē.		Spēja apzināties savu atbildību sabiedrības demokrātiskajā attīstībā.	3. LKI līmenis

		Veidot mijiedarbību ar citiem cilvēkiem, ievērojot cilvēka tiesības un vienlīdzību. Saskatīt dažādu sabiedrības jomu un parādību saistību ar morāli un tikumību.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Indivīda tiesības, pienākumi un atbildība. Pilsoniskās sabiedrības būtība. Sociālā dialoga būtība un sadarbības mehānismi. Efektīvas komunikācijas priekšnoteikumi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Sabiedrības sociālā un politiskā struktūra. Sabiedrības labklājības izpausmes. Sociālā daudzveidība un vienlīdzības princips. Vispārējās un profesionālās ētikas pamatprincipi. Pozitīvas saskarsmes paņēmieni.	Spēja piedalīties sabiedriskajā dzīvē, ievērojot vienlīdzības principu un ētikas normas.	3. LKI līmenis
5.7.	Ievērot darba tiesisko attiecību normas, vides un civilās aizsardzības, elektrodrošības un ugunsdrošības prasības.	Ievērot darba devēja un darbinieka pienākumus un tiesības. Ievērot organizācijas iekšējās kārtības noteikumus. Rīkoties atbilstoši darba aizsardzības, ugunsdrošības, elektrodrošības un vides aizsardzības prasībām. Sagatavot darba vietu drošai darba veikšanai. Identificēt iespējamos riskus, veicot darba uzdevumus. Droši ekspluatēt tehnoloģiskās iekārtas un aprīkojumu.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Darba aizsardzības sistēma. Civilās aizsardzības sistēma. Vides aizsardzības sistēma. Darba vides riska faktori to novērtēšanas metodes. <u>Izpratnes līmenī:</u> Darba tiesību normatīvie akti. Aizsardzības pasākumi darba vides faktoru ietekmes uz veselību mazināšanā. Ergonomikas pamatprincipi darbā. Ilgtspējīgas attīstības principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Līgums un tā formas. Darba aizsardzības noteikumi. Darba vides riska faktoru novēršanas preventīvie pasākumi. Drošības signāli un zīmes.	Spēja nodibināt darba tiesiskās attiecības un ievērot organizācijas vietas iekšējās kārtības noteikumus. Spēja atbildīgi veikt darba uzdevumus, ievērojot darba un vides aizsardzības, elektrodrošības, ugunsdrošības un civilās aizsardzības prasības. Spēja kritiski novērtēt darba vides riska faktorus savas kompetences ietvaros. Spēja atbildīgi rīkoties ārkārtas gadījumā un sniegt pirmo palīdzību.	3. LKI līmenis 3. LKI līmenis 3. LKI līmenis

5.8.	Pastāvīgi pilnveidot savu personību un profesionālo kvalifikāciju.	Novērtēt savu profesionālo pieredzi un profesionālo prasmju līmeni. Apzināt profesionālās darbības izaugsmes iespējas. Apgūt jaunas prasmes atbilstoši darba tirgus vajadzībām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Faktu, teoriju un profesionālās darbības procesu likumsakarības. Profesionālās karjeras izaugsme. Mācīšanās stratēģijas. <u>Lietošanas līmenī:</u> Pašnovērtējuma mehānismi. Mācību un karjeras plānošana. Laika pārvaldības pamatprincipi.	Spēja pilnveidot savas prasmes profesionālās darbības izaugsmei	3. LKI līmenis

Vispārīga informācija	
Profesionālās kvalifikācijas prasību iesniedzējs	Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK) Profesionālās kvalifikācijas prasību aktualizācijas darba grupa: Ģirts Jansons, LEAX Baltix Kārlis Krūmiņš, Exigum Alvis Sokolovs, Baltma Ainars Veips, Rīgas Tehniskā koledža Atis Iesmiņš, Rīgas Tehniskā koledža Moderators Oskars Onževs, biznesa augstskolas "Turība" docents, Dr.sc.ing
Profesionālās kvalifikācijas prasību ekspertu darba grupa	*Metālapstrādes, mašīnbūves un mašīnzinību nozares ekspertu padome, 11.07.2025, aktualizācija*
NEP atzinums par profesionālās kvalifikācijas prasībām	*Metālapstrādes, mašīnbūves un mašīnzinību nozares ekspertu padome, 11.07.2025., Protokols Nr. 6-10.7.1/4*
Profesionālās kvalifikācijas prasību saskaņošana PINTSA	*06.08.2025.*
Iepriekš saskaņoto profesionālās kvalifikācijas prasību redakcijas	*16.10.2019.*